

Näringsdepartementet
Catrin Tidström
103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande över PM om tillsyn och kontroll av alkolås – N2008/6592/TE

Det är positivt att Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående förslag.

STR har varit aktiv i alkolås-frågan sedan början av 2000-talet och det är ett obligatoriskt inslag i utbildningen. Från årsskiftet 2011/2012 blir det obligatoriskt i alla STR-personbilar. STR:s medlemmar möter drygt 100 000 blivande körkortstagare och förmedlar inte bara kunskaper kring alkohol i trafiken, utan även attityder sedan riskutbildningen kring droger, trötthet och alkohol blivit ett obligatoriskt inslag i körkortsutbildningen. En intressant erfarenhet STR drar av att använda alkolås i utbildningen som ett obligatoriskt inslag, är hur positivt och självklart det mottages av blivande körkortstagare.

Den remitterade promemorian berör en relativt begränsad företeelse, regelverket för tillsyn av alkolås i fordon som används av en körkortshavare vars körkort är villkorat med alkolås. Dock kan den bli vägledande för utvecklingen och utbredningen av alkolås inom olika delar av samhällets transportfunktioner. Granskningen av alkolås är en central fråga för trovärdigheten för företeelsen alkolås som sådan. Ett rättsäkert regelverk kring alkolåset, på alla nivåer, bör möjliggöra att fokus flyttas från själva tekniken, till företeelsen alkohol och trafik.

STR ser därför rent allmänt mycket positivt på att Transportstyrelsen får en tillsyns roll. Möjligen kan STR anse att denna funktion borde funnits redan sedan flera år då behovet växt sig allt starkare allteftersom alkolås blivit en standard inom allt fler delar av transportsektorn.

Det är naturligtvis mycket viktigt att tillsynen och kontrollen av alkolås som används i verksamheten med villkorlig körkortsåterkallelse, fungerar. Alkolåsen ska uppfylla de grundläggande krav som samhället ställer och det är av avgörande betydelse att alkolåsen kontinuerligt genomgår service och kalibrering som krävs för att de ska visa korrekta värden och rent praktiskt fungera.

Vidare är det viktigt att deltagare i alkolåsprogrammet ges möjlighet att överklaga beslut baserade på utslag i alkolås och att ett regelverk kring hur en person som blåser positivt, ska agera för att bevisa sin eventuella oskuld.

1. Lagtext

STR är som organisation inte direkt involverad i alkolåsprogrammet men kan lämna generella synpunkter.

STR anser att det verkar logiskt att polisen har rätt till tillträde till det körkortspliktiga fordonet enligt förslaget till förändrad lydelse i 5 Kap. 25 a § i körkortslagen. Det är dock lika viktigt att det införs bestämmelser i körkortslagen som gör det möjligt för även Transportstyrelsen att göra tillsyn av inmonterade alkolås. Detta är angeläget, dels ur trafiksäkerhetssynpunkt, men även med tanke på rättssäkerheten för deltagarna i alkolåsprogrammet.

STR stöder förslaget till ny skrivning i 5 Kap. 27 § körkortslagen.

STR anser vidare angående 5 Kap. 28 § körkortslagen, att i syfte att säkerställa objektiviteten i testerna, torde det vara att föredra att Transportstyrelsens tillsyn görs i de serviceverkstäder där service och kalibrering av alkolåsen sker på uppdrag av alkolåsleverantören, och inte i alkolåsleverantörens egna lokaler.

En nyckelfaktor är att det finns en spårbarhet för de kalibreringslösningar som används. Om detta inte fungerar torde det finnas en risk för att utrustningen kalibreras på ett felaktigt sätt och att den följaktligen ger felaktiga mätvärden.

2. Tillsyn över verksamheten med alkolås

I PM:et (sid 6) konstateras att *"nuvarande reglering innehåller inget uttryckligt stöd för att Transportstyrelsen ska kunna kontrollera att alkolåsens funktion och hanteringen av alkolåset uppfyller de förutsättningar som gäller för att det ska vara godkänt"*. STR ifrågasätter logiken i detta och anser att detta bör åtgärdas. Detta är viktigt för att säkerställa rättsäkerheten. Utan en oberoende teknisk insyn i hur alkolåsen fungerar och sköts, kan inte en rimlig rättssäkerhet garanteras för alkolåsprogrammet. Transportstyrelsen bör ges ett oinskränkt mandat i detta avseende för att vid behov kunna göra tekniska utredningar av alkolåsens funktion.

Värt att notera är att det med nuvarande ordning är deltagaren i alkolåsprogrammet som genom en undertecknad avsiktsförklaring tar fullt ansvar för allt som registreras i alkolåsens minne. STR anser att det samtidigt måste finnas en möjlighet att göra en oberoende kontroll av den utrustning som används.

STR anser vidare att den avsiktsförklaring som skrivs under av klienten i början av alkolåsprogrammet bör formuleras om så att klienten inte skall behöva ta ansvar för sådana händelser som sker utanför hans/hennes makt att påverka (t ex situationer där en deltagare i alkolåsprogrammet som har alkolås i sitt arbetsfordon varit sjukskriven och en vikarie blåst positivt). Andra delar som skulle kunna täckas in är slarv och fel hos kalibreringsverkstaden eller brister och begränsningar i själva alkolåset.

3. Polisen ska ha rätt att kontrollera alkolås

STR har inga synpunkter gällande polisens ansvar utan ser den som självklar i sammanhanget.

4. Ikraftträdande

STR anser att de deltagare som har gått in i verksamheten före år 2012 och som kvarstår efter den 1/1 2012, ska ha möjlighet att förnya sin avsiktsförklaring i enlighet med Transportstyrelsens nya föreskrifter.

5. Konsekvensanalys

STR vill här understryka betydelsen av att det fortsättningsvis finns möjligheter för Transportstyrelsen att utöva tillsyn över verksamheten med att tillhandahålla alkolås och att hantera dessa. Beträffande konsekvenserna för Sveriges domstolar kan den utökade

verksamheten förväntas ge ett stort antal tillsynsärenden som kräver teknisk utredning. Anslagen till domstolarna för detta ändamål bör därför anpassas till en utveckling med fler rättsfall.

Deltagare i alkoholprogrammet måste ges möjligheten att rättsligt överklaga beslut som upplevs felaktiga, inte minst med koppling till alkoholens funktionalitet.

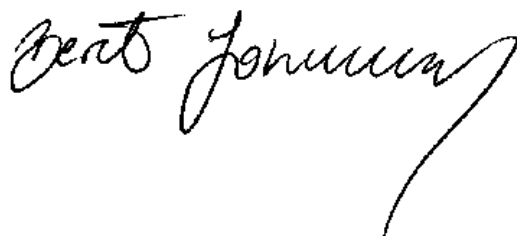
6. Författningskommentarer

STR har inga ytterligare kommentarer gällande detta avsnitt.

Landskrona den 2 mars, 2011

Med vänlig hälsning

SVERIGES TRAFIKSKOLORS RIKSFÖRBUND

A handwritten signature in black ink, reading "Berit Johansson". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping tail.

Berit Johansson
Förbundsordförande